

Procesbeschrijving toepassing ontziemaatregel fysiek verzwarende omstandigheden

Inleiding

Cao partijen hebben afgesproken om het gebruik van de huidige mogelijkheid tot urenvermindering in artikel 5.3.4 (was artikel 5.3.5) van de cao toepasbaar te maken voor werknemers in een functie met fysieke verzwarende omstandigheden.

Fysieke verzwarende omstandigheden

Bij fysiek verzwarende omstandigheden gaat het om functies met de volgende fysieke werkzaamheden:

- Tillen
- Dragen
- Duwen en trekken
- Trillen
- Ongunstige werkhoudingen en – bewegingen
- Repeterende handelingen

Doelgroep

Werknemers¹ die, op het moment van deelname:

- minimaal 10 jaar werkzaam (met maximaal een onderbreking van 12 maanden) zijn in een functie met fysiek verzwarende omstandigheden, in de sector, en
- de fysiek verzwarende werkzaamheden uitoefenen en blijven uitoefenen en
- Tenminste 58 jaar² is en
- zolang de functie met de verzwarende omstandigheden wordt uitgevoerd.

Aanpak

Beoordelen functie

Om te beoordelen of er in een functie sprake is van verzwarende omstandigheden moet de functie aan de hand van de vragenlijst (zie bijlage) door een gecertificeerd ergonoom beoordeeld worden of sprake is van verzwarende omstandigheden. Dat kan via twee routes:

- Collectief: inventarisatie per waterschap van de functies waarvan verwacht wordt dat er sprake is van fysiek verzwarende omstandigheden
- Individueel: individuele functie die aangedragen wordt door leidinggevende en/of medewerker waarvan verwacht wordt dat er sprake is van fysiek verzwarende omstandigheden.

Afstemming met alle stakeholders: leidinggevend, betrokken medewerkers en met pro actieve betrokkenheid/rol van de ondernemingsraad³.

¹ De regeling is niet bedoeld voor werknemers die door arbeidsongeschiktheid of een medische beperking hun functie niet of onvoldoende kunnen uitoefenen en waar al maatregelen getroffen worden of zijn.

² Deze leeftijd wordt periodiek getoetst om er voor te zorgen dat voldaan wordt aan de fiscale vrijstelling waarmee 10 jaar voor AOW bij urenvermindering 100% pensioen kan worden opgebouwd.

³ Wanneer n.a.v. de beoordeling van de ergonoom er twijfel is of er sprake is van verzwarende omstandigheden kan een 2^e ergonoom gevraagd worden een second opinion te geven. De kosten van zowel de eerste beoordeling als die van de second opinion worden door de werkgever betaald.

De rol van de ondernemingsraad bij de selectie van de functies die zullen worden getoetst op fysiek verzwarende omstandigheden en bij de vaststelling van de lijst van getoetste functies is analoog aan de rol van de OR in artikel 3.3.8. CAO.

Toetsen

Toetsen of de werknemer de fysiek verzwarende werkzaamheden zelf uitvoert en/of al op een andere manier wordt ontzien.

In goed overleg tussen medewerker en leidinggevende⁴, met beoordeling door de ergonoom of de medewerker de verzwarende werkzaamheden zelf uitvoert of op een andere manier wordt ontzien.

Toekenning en inrichting

Wanneer middels de beoordeling en de toetsing is vastgesteld dat werknemer in aanmerking komt voor de urenvermindering worden er afspraken gemaakt over de wekelijkse inroostering en de organisatie van het werk⁵. Een en ander in goed overleg tussen werknemer(s) en leidinggevende, eventueel met ondersteuning van ergonoom en/ of HR.

Toepassing

De regeling wordt toegepast op het niveau van de waterschappen en gelieerde organisaties zodat het aansluit bij de praktijk van betreffende organisaties. Daarbij speelt ook de overweging dat de inhoud van functies en het samenstel van werkzaamheden sterk kan verschillen. Tenslotte zou een centrale aanpak meer tijd vergen om met de regeling aan de slag te gaan.

Evaluatie

Om er voor te zorgen dat de regeling op vergelijkbare wijze wordt toegepast zal medio november 2023 een evaluatie plaatsvinden om de toepassing van de regeling te toetsen en waar nodig te aan te passen. Voor de zomervakantie kan een tussentijds evaluatie plaatsvinden middels uitvraag naar de stand van zaken.

Wanneer naar aanleiding van de evaluatie aan de uitgangspunten van de regeling iets gewijzigd wordt heeft dat geen gevolgen voor de medewerkers die al aan de regeling deelnemen. Wanneer medewerkers door een wijziging alsnog kunnen deelnemen aan de regeling gaat de aanspraak in vanaf de ingangsdatum van de wijziging.

⁴ Cao partijen gaan er vanuit dat duurzame inzetbaarheid, de belasting en belastbaarheid ook aan de orde komen in het goede gesprek. Ook in de jaren voorafgaand aan een mogelijke gebruikmaking van de artikel 5.3.5.

⁵ De capaciteitsplanning van de betreffende afdeling is daarbij ook een punt van aandacht (de ontlasting van een werknemer mag niet leiden tot overbelasting van andere werknemers)

BIJLAGE

Vragenlijst beoordeling functie met fysiek verzwarende omstandigheden

De volgende vragen dienen voor de functie als geheel of per werkzaamheid te worden ingevuld.

tillen		Ja	Nee
1.	Komt het bij tillen vaker dan 1 keer per uur voor dat men moet reiken en dat de afstand tussen de handen en de enkels dan meer dan 50 cm is?	Ja	Nee
2.	Komt meer dan 6 x per uur tillen van gewichten van meer dan 10 kg dagelijks voor?	Ja	Nee
3.	Komt het handmatig tillen van gewichten van meer dan 25 kg dagelijks voor?	Ja	Nee
dragen			
4.	Komt meer dan 6 x per uur dragen van gewichten van meer dan 10 kg dagelijks voor?	Ja	Nee
5.	Komt meer dan 12 x per uur dragen van gewichten van meer dan 10 kg dagelijks voor?	Ja	Nee
6.	Komt het dragen van gewichten van meer dan 25 KG dagelijks voor?	Ja	Nee
duwen, trekken en/ of knijpen			
7.	Komt vaker dan 1x per uur stevig duwen, trekken en/ of knijpen met alleen de armen en benen waarbij het lichaam stil blijft staan of zitten dagelijks voor? Zo nee dan gaat u naar vraag 9.	Ja	Nee
8.	Komt vaker dan 12 x per uur stevig duwen, trekken en/of knijpen met alleen de armen en benen dagelijks voor?	Ja	Nee
9.	Wordt de pols tijdens duwen, trekken of knijpen dagelijks gedurende meer dan 1 uur vaker dan 2 keer per minuut in een extreme stand gebracht? (zie de pijlen in de afbeelding)	Ja	Nee
10.	Komt dagelijks vaker dan 12 x per uur stevig duwen of trekken waarbij het hele lichaam in beweging komt voor?	Ja	Nee
11.	Wordt er dagelijks meer dan 1 uur per dag met aangedreven met de hand(en) vastgehouden gereedschappen gewerkt? Zo nee dan gaat u naar vraag 13.	Ja	Nee
trillen			
12.	Wordt er dagelijks in totaal meer dan 2 uur met aangedreven met de hand(en) vastgehouden gereedschappen gewerkt?	Ja	Nee
13.	Wordt dagelijks in totaal meer dan 2 uur gewerkt op transportmachines of trillende voeren?	Ja	Nee
werkhouding I ongunstige werkhoudingen en – bewegingen			
14.	Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 1 x per minuut met de romp in zone II of III gewerkt? (KP: meer dan 20 gr buigen/bukken)	Ja	Nee
15.	Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 5 minuten per uur met de romp in zone II of III gewerkt? (als statische houding meet dan 20 gr buigen/bukken)	Ja	Nee
16.	Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 1x per minuut met de bovenarmen in zone II of III gewerkt? (meer dan 45 gr heffen)	Ja	Nee
17.	Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 5 minuten per uur de bovenarmen in zone II of III gewerkt? (meer dan 45 gr heffen als statische houding)	Ja	Nee
18.	Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 2x per minuut met het hoofd in zone II gewerkt? (meer dan 20 gr buigen/bukken)	Ja	Nee
19.	Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 8 minuten per uur het hoofd in zone II gewerkt? (meer dan 20 gr buigen/bukken als statische houding)	Ja	Nee
werkhouding II repeterende handelingen			
20.	Voeren medewerkers in dit werk dagelijks meer dan een uur achter elkaar onafgebroken (bijna) dezelfde bewegingen uit? Zo nee dan gaat u naar vraag 25.	Ja	Nee
21.	Voeren medewerkers in dit werk dagelijks meer dan twee uur per dag onafgebroken (bijna) dezelfde bewegingen uit? Zo nee dan gaat u naar vraag 23.	Ja	Nee
22.	Voeren medewerkers in dit werk dagelijks in totaal meer dan vier uur per dag (bijna) dezelfde bewegingen uit?	Ja	Nee
combinatie van inspannende handelingen			
23.	Voeren medewerkers in dit werk dagelijks een combinatie van inspannende handelingen (lopen, fietsen, duwen/trekken, tillen, etc.) uit die leidt tot een duidelijk gevoel van algemene vermoeidheid in het gehele lichaam?	Ja	Nee
verlichtende omstandigheden			
24.	Kunnen medewerkers wanneer zij dat zelf willen even een korte pauze nemen?	Ja	Nee
25.	Hebben de medewerkers in deze functie een afwisselend takenpakket waarbij men gemiddeld minstens iedere twee uur taken afwisselt?	Ja	Nee
26.	Kunnen medewerkers als zij zwaar werk moeten verrichten de hulp van een collega invoeren?	Ja	Nee
bijzondere zaken			
27.	Indien tijdens de beoordeling van deze functie nog bijzondere zaken zijn opgevallen of als u iets hebt gemist, kunt u deze hieronder vermelden.	Ja	Nee